

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
НА “ВОЕННО ИЗДАТЕЛСТВО” ЕООД, гр. СОФИЯ
ПРЕЗ 2013 год.

Настоящият доклад за дейността е изготвен в съответствие с разпоредбите на чл. 33, ал.1 от Закона за счетоводството и Националните стандарти за финансови отчети на малки и средни предприятия.

Финансовият отчет е одитиран от “Дружество за одит и консултации”.

Във връзка с приключване на финансовата 2013 г. предоставяме на вниманието Ви информация за финансовото и икономическо състояние на дружеството към 31.12.2013 г.

ПРАВЕН СТАТУТ

1. Информация за дружеството:

“Военно издателство” ЕООД (ВИ) е търговско дружество с ограничена отговорност със 100% държавна собственост и капитал, формиран от парична и непарична вноска на Министерство на отбраната (МО) в размер на 4 415 948 000 лв., разпределен в 441 594 дяла по 10 000 лв. всеки. Регистрирано е с **Решение № 1 от 12.05.1999 г.** на Софийски Градски Съд (СГС) по фирмено дело № 5695/1999 г.

2. Адрес на управление: София, 1000, ул. “Иван Вазов” № 12

3. Промени по партидата:

Решение № 2 от 26.11.1999 г.

Увеличение на капитала от 4 415 948 000 лв. на 4 587 251 857 лв.

Деноминиране на капитала от 4 587 251 857 лв. на 4 587 252 лв., разпределен в 458 725 дяла по 10 лв. всеки.

Решение № 3 от 04.04.2001 г.

Намаление на капитала от 4 587 252 лв. на 4 392 820 лв., разпределен в 439 282 дяла по 10 лв. всеки.

Решение № 4 от 06.12. 2001 г.

Заличава като управител Мичо Стоянов Мичев, вписва като управител Румен Александров Евтимов.

Решение № 5 от 15.05. 2002 г.

Намаление на капитала от 4 392 820 лв. на 4 022 766 лв., разпределен в 310 982 дяла по 13 лв. всеки

Решение № 6 от 31.03.2003 г.

Намаление на капитала от 4 042 766 лв. на 3 313 323 лв., разпределен в 254 871 дяла по 13 лв. всеки.

Решение № 7 от 30.04.2003 г.

Намаление на капитала от 3 313 323 лв. на 3 169 500, разпределен в 316 950 дяла по 10 лв. всеки.

Решение № 8 от 02.09.2004 г. Заличаване името на контролър.

Решение № 9 от 16.11.2004 г.

Намаление на капитала от 3 169 500 лева на 3 127 610 лева. в изпълнение на министерска заповед № ОХ-210 от 27.03.2003 г.

Решение № 10 от 15.02.2006 г.

Намаление на капитала от 3127610 лева на 3072660 лева. в изпълнение на министерска заповед № ЗТД-29 от 14.10.2005 г.

Управител на дружеството: Пламен Христов Стоянов

С Протокол № РД-36-13/11.04.2013 г. Цветан Георгиев Цветков е освободен като контролър на ВИ.

Съгласно публикуваните изменения и допълнения на Закона за приватизация и следприватизационен контрол (ЗПСК) в Държавен вестник бр.98/13.12.2011 г., ВИ, гр.София е извадено от забранителния списък – Приложение 1 към чл.3, ал.1 на ЗПСК и съгласно нормата на чл.3, ал.1 от ЗПСК, дружеството се счита за обявено в процедура за приватизация.

Основното участие в дружеството към 31.12.2013 г. се разпределя както следва:

Участници	Брой	%
Физически лица	-	-
Юридически лица	1 - МО	100
Общо	1	100

ИМУЩЕСТВЕНО СЪСТОЯНИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО

(към 31.12.2013 г.)

Дълготрайни активи	Балансова стойност (хил.лв.)	% от дълготрайните активи	% от актива
Сгради, земи	1395	92.38	73.19
Машини, оборудване, транспортни средства	106	7.02	5.56
Други ДМА	1	0.07	0.05
Нематериални дълготрайни активи	0	0	0
Други дългосрочни вземания	8	0.53	0.42
ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ ОБЩО:	1510	100	79.22
Краткотрайни активи	Балансова стойност (хил.лв.)	% от краткотрайните активи	% от актива
Материални запаси, в т.ч.	184	46.46	9.65
Материали	32	8.08	1.68
Продукция	151	38.13	7.92
Стоки	1	0.25	0.05
Незавършено производство	-	-	-
Краткосрочни вземания, в т.ч.	112	28.29	5.88

Вземания от клиенти и доставчици	102	25.76	5.35
Други краткосрочни вземания	10	2.53	0.53
Парични средства, в т.ч.	100	25.25	5.25
В брой	2	0.50	0.11
В безсрочни сметки (депозити)	98	24.75	5.14
КРАТКОТРАЙНИ АКТИВИ ОБЩО:	396	100	
Разходи за бъдещи периоди	-	-	-
СУМА НА АКТИВА:	1906		

Дружеството продължава да води на отчет условни активи на стойност 65 х.лв. - машини и съоръжения, снети от капитала на ВИ съгласно заповед на Министъра на отбраната № ОХ-692/30.09.2002 г. С решение № 6 на СГС от 30.03.2003 г. е разпоредено те да бъдат приети от тогавашната Изпълнителна агенция „Управление на частна държавна собственост“ на МО, но същото не е изпълнено. С поток изх. № 10/17.01.2013 г. на МО е сдана машина за ротопечат „Рокуел“ и същата е снета от отчет.

Със заповед на Министъра на отбраната № ОХ-480 от 24.07.2008 г. на ВИ е възложено, считано от 1 август 2008 г., издаването на в. „Българска армия“ (БА) и сп. „Български воин“, които дотогава са били към Изпълнителна агенция „Военни клубове и информация“ (впоследствие преименувана на Изпълнителна агенция „Военни клубове и военно почивно дело“ – ИА „ВК и ВПД“). Материалните активи, необходими за осъществяване на дейността, в т.ч. административно-производствена сграда, двор с помощни постройки, машини, съоръжения и транспортни средства, са приети от дружеството с приемо-предавателен протокол.

С решение на Министерския съвет № 630 от 07.10.2008г. е постановено горепосочените активи да бъдат апортирани в капитала на ВИ. До настоящия момент решението не е изпълнено.

В изпълнение на ПМС № 54/01.04.2010 г., на 24.05.2010 г. от състава на ВИ отново са извадени в-к „Българска армия” и сп. „Български воин”, като промени в размера и структурата на капитала на дружеството не са правени.

ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО

1. Финансов резултат: счетоводна загуба в размер на 222 хил. лв.

В сравнение с предходната година:

2013 година (в хил.лв.)	2012 година (в хил.лв.)
- 222	-395

Спрямо 2012 г. загубата е намаляла със 173 хил.лв.

2. Приходи от обичайна дейност : 813 хил. лв.

В сравнение с предходната година:

Приходи	2013 година (в хил. лв.)	2012 година (в хил. лв.)
Договор с МО	0	0
От продажба на ГП, вкл. от ОП	682	515
От продажба на стоки	3	3
От наеми	106	100
Други приходи /др.продажби,лихви и др./	22	17
Други приходи от финансови операции	0	6
Общо:	813	641

Приходите за 2013 г. са се увеличили със 172 хил. лв в сравнение с 2012 г.

3. Разходи за обичайна дейност: 1 035 хил.лв.

В сравнение с предходната година:

Разходи	2013 година (в хил. лв.)	2012 година (в хил. лв.)
За материали	208	158
За външни услуги	214	198
За възнаграждения и осигуровки	471	469
Балансова ст-ст на продадени активи	-	-
Финансови разходи	1	2
Други разходи	19	71
За амортизации	107	108
Изменения на запасите от продукция	15	30
Общо:	1035	1 036

Разходите за 2013 г. са намалели с хиляда лева., спрямо разходите за 2012 г или с 0.10 %. Същевременно фонд „Работна заплата” е по-голям с две хиляди лева или с 0.43%., но това се дължи най-вече на допълнително наетата работна ръка по време на т.нар. календарна кампания. В резултат на увеличеното по обем производство, ръст с 50 хил. лева или с 131.65 % бележат и разходите за материали.

4. Наличност на собствени свободни капиталови източници

Установена е като разлика между собствения капитал и дълготрайните активи на дружеството (в хил.лв.) в сравнение с предходната година.

	2013 година (в хил.лв.)	2012 година (в хил.лв.)
Собствен капитал	1549	1771
Дълготрайни активи	1510	1616
Разлика	39	155

В сравнение с 2012 г. наличността на собствените свободни капиталови източници на дружеството е намаляла с 25.16 %.

5. Наличност на оборотен капитал

Установена като разлика между краткотрайните активи и краткосрочните пасиви.

	2013 година (в хил.лв.)	2012 година (в хил.лв.)
Краткотрайни активи	396	390
Краткосрочни пасиви	331	212
Разлика	65	178

Наличният оборотен капитал през 2013 г. е намалял с 36.52 % спрямо 2012 г., което се дължи основно на липсата на поръчки по линия на МО и БА, забавеното плащане от страна на клиентите за предоставени им услуги, прогресивно увеличаващия се брой на изискванията за предплащане на закупуваните материали и консумативи, множеството финансови рестрикции по отношение на държавните предприятия.

6. Коефициент на финансова автономност и коефициент на задлъжнялост

Установени като съотношения между собствения капитал и сумата на краткосрочните и дългосрочни пасиви (задължения).

	2013 година (в хил.лв.)	2012 година (в хил.лв.)
Собствен капитал	1549	1771
Сума на пасива	331	212
Финансова автономност	4.68	8.35
Коефициент на задлъжнялост	0.21	0.12

Финансовата автономност установява степента на финансова независимост на дружеството от кредиторите. Стойността на коефициента на задлъжнялост към

31.12.2013 г. се е покачил с 0.09 пункта. Въпреки това, степента на финансова независимост е висока, дружеството може да покрие повече от 4 пъти задълженията си със собствени средства.

Краткосрочните задължения в размер на 331 хил.лв. са формирани от начислени, но неизплатени /към 31.12.2013 г./ разходи за заплати, осигуровки, ДДС и текущи разходи.

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЛИКВИДНОСТ

1. Обща ликвидност (текущо състояние)

Показатели	2013 година (в хил.лв.)	2012 година (в хил.лв.)
Краткотрайни активи	396	390
Краткосрочни пасиви	331	212
КОЕФИЦИЕНТ	1.20	1.84

2. Бърза ликвидност (показател за платежоспособност)

Показатели	2013 година (в хил.лв.)	2012 година (в хил.лв.)
Краткосрочни вземания (1)	112	139
Краткосрочни инвестиции (2)	0	0
Парични средства (3)	100	51
ОБЩО: (1+2+3)	212	190
Краткосрочни задължения	331	212
КОЕФИЦИЕНТ	0.64	0.90

3. Абсолютна ликвидност

Показатели	2013 година (в хил.лв.)	2012 година (в хил.лв.)
Парични средства	100	51
Краткосрочни задължения	331	212
КОЕФИЦИЕНТ	0.30	0.24

Коефициентите за ликвидност продължават да бъдат с ниски стойности, което се дължи на увеличението на текущите задължения. Въпреки това, с наличните си парични средства дружеството е в състояние да удовлетвори 0.30 пъти задълженията си при евентуално възникване на необходимост за незабавното им погасяване, а краткотрайните активи покриват текущите задължения.

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕФЕКТИВНОСТ

1. Ефективност на разходите

	2013 година (в хил.лв.)	2012 година (в хил.лв.)
Приходи от дейност	813	641
Разходи от дейност	1 035	1 036
Показател	0.79	0.62

2. Ефективност на приходите

	2013 година (в хил.лв.)	2012 година (в хил.лв.)
Разходи от оперативна дейност	1 035	1 036
Приходи от оперативна дейност	813	641
Показател	1.27	1.62

Показателите за ефективност сочат, че срещу един похарчен лев е получен приход от 0.79 лв., а за всеки един лев приход са изразходвани по 1.27 лв., т.е. налице е неефективност.

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РЕНТАБИЛНОСТ

Показатели	2013 година (в хил.лв.)	2012 година (в хил.лв.)
На приходите от дейност	-0.27	-0.62
На собствен капитал	-0.14	-0.22
На пасива	-1.67	-1.86
Капитализация на актива	-0.14	-0.22

Показателите на рентабилност за 2013 г. са отрицателни величини, което е показател за устойчива тенденция на декапитализация на дружеството.

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА

През 2013 г. се смени **ръководството на МО**, като първоначалните индикации бяха за предстояща промяна в неговата политика по отношение на търговските дружества от системата на отбраната. Очакванията в тази насока допълнително се подхранваха от публично оповестеното решение за спиране на приватизацията на ВИ. Малко след това обаче решението беше отменено, а приватизационните намерения подновени с довода, че дружеството работи на загуба и че единствено правилният изход от създалата се ситуация е неговата незабавна продажба. В подкрепа на тази позиция бяха приведени данни, но те бяха неточни и неверни. Така например през м. ноември в СМИ погрешно беше тиражирана информацията, че през 2012 г. ВИ е инкасирало счетоводна загуба в размер на 700 хил лева, вместо реалните 396 хил лева. Същевременно, като приход от бъдещата приватизация беше цитирана сума равна на малко повече от 5 млн лева, която според мнозина независими експерти е занижена, респективно неточна. Своето безпокойство и опасения, че „през последните пет години ВИ умишлено е водено към фалит и приватизация“ изказа и Общественият съвет по въпросите на отбраната – координиращ орган на 28 родолюбиви организации.

На основание МЗ № Р-284/24.07.2013 г. през м. юли дирекция „Вътрешен одит“-МО извърши **извънпланов одитен ангажимент** за даване на увереност във ВИ относно оценка и анализ на работата на дружеството за периода 01.01.2012 г. – 30.06.2013 г. По същество бяха одитирани всички дейности, свързани с постигане на заложените в бизнес-програмата на дружеството за 2010-2013 г. цели. В резултат на одита бяха направени следните по-важни изводи и констатации:

- стартираната процедура по приватизация създава редица законови ограничения пред дружеството, което е силно затруднено да изпълни своята инвестиционна програма и да повиши конкурентноспособността си;

- усилията за подобряване финансовото състояние на ВИ сериозно се възпрепятстват от силно амортизираните активи и увеличените разходи за суровини, материали и външни услуги;

- липсата на инвестиционна политика в дружеството в годините от учредяването му до момента е главна причина за изоставането му по отношение оптимизиране на производствените процеси, което от своя страна е довело до невъзможност за намаляване на производствените разходи, повишаване на качеството на предлаганите услуги и постигане на конкурентноспособност.

Като задължително условие за предприемане на ефективни действия за подобряване състоянието на ВИ на първо място беше изведена необходимостта дирекция „Правно-нормативна дейност” - МО да се ангажира с правно становище относно:

- изясняване на законосъобразността на актовете, с които са „обособявани” части от притежаваната от ВИ сграда, апортирани в капитала на „Проно” ЕООД и „Армстройинвест” ЕООД и каква е правната възможност за предявяване на иски за обявяване нищожността на актовете на СГС, с които е намаляван капиталът на дружеството;

- изясняване на възможностите за предприемане на адекватни действия за недопускане на незаконосъобразно приватизиране на дружеството.

През отчетния период беше завършена стартираната през 2012 г. **административно-структурна реформа** с главна цел реорганизиране на трудовия процес и оптимизиране на личния състав. Осъществени бяха множество контакти с потенциални партньори и бяха подписани дузина меморандуми за съвместно сътрудничество с по-сериозните от тях. Разработена беше нова методика на ценообразуване и разходване на материалните средства, подобрила значително конкурентноспособността на дружеството. За излизане от продължилото с години състояние на „апатия” и „анонимност” беше разгърната широкомащабна рекламна

кампания, а в качеството им на външни автори бяха привлечени писатели с висок морал и доказан обществен авторитет. Разширена беше гамата от предлагани полиграфически услуги и беше подобро качеството на тяхното изпълнение. Основно внимание беше отделено на работата по линия на обществените поръчки (Приложение № 1), като за подготовката на съответната документация за участие в издателството беше създадено специално звено от експерти. ***В резултат на това през последните четири години беше постигната драстична редукция на счетоводната загуба – 701 395 лева през 2010 г., 548 855 лева през 2011 г., 395 075 лева през 2012 г. и 222 470 през 2013 г., основната заслуга за което е на увеличението дял на приходите (Приложение № 2). Същевременно през месеците февруари, май и декември 2013 г. ВИ за пръв път от 2009 г. насам излезе на печалба, съответно с 33 638 лева, 8106 лева и 9032.52 лева.***

Сравнителният анализ за 2013 г., 2012 г. и 2011 г. показва, че в структурата на **приходите** (812 866 лева през 2013 г., 641 386 лева през 2012 г. и 485 052 лева през 2011 г.) първо място заемат постъпленията от продажбата на готова продукция (респективно 506 389 лева, 352 565 лева и 115 469 лева) и изпълнение на договори по обществени поръчки (съответно 175 611 лева, 162 435 лева и 103 237 лева), следвани от наемите (106 805 лева, 99 519 лева и 92 227 лева). Същевременно при **разходите** (1 035 336 лева през 2013 г., 1 036 461 лева през 2012 г. и 1 033 907 лева през 2011 г.) най-голям продължава да бъде дялът на заплатите, обезщетенията и осигуровките на личния състав (съответно 471 023 лева, 469 011 лева и 568 352 лева), на заплащането на материалите, консумативите, режимните и външните услуги (респективно 422 048 лева, 356 034 лева и 250 434 лева), на амортизациите (106 543 лева, 107 694 лева и 136 250 лева), на данъците, таксите и застраховките (26 051 лева, 24 519 лева и 28 745 лева).

При анализа на причините за лошите финансови показатели на дружеството следва да се имат предвид следните фактори и обстоятелства:

1. През м. януари 2010 г. е осъществена поредната смяна на управителите на ВИ. *Веднага след нея от Агенцията за държавна финансова инспекция е изискана ревизия на дружеството, но такава не е извършена.* За целта е направена собствена вътрешна проверка, от която е установено, че:

- ВИ е регистрирано като еднолично търговско дружество с 100% държавна собственост през 1999 г., като в неговия състав влизат издателството, в. „Българска армия” и сп. „Български воин”;

- *до 2009 г. основен източник на приходи са обществените поръчки на МО.* От 2002 г. до 2008 г. включително, в края на всяка една календарна година, МО е обявявало обществена поръчка за отпечатване на заповеди на министъра, акциденция, военна и военно-техническа литература, като всички те без изключение са възлагани директно на ВИ. Основанието е чл. 13, ал. 1, т. 1 и 2 ЗОП, в съответствие с който подобен вариант е допустим „в случаите когато обществената поръчка е свързана с отбраната и сигурността на страната по смисъла на чл. 296 от Договора за създаване на Европейската общност, когато има за предмет класифицирана информация, представляваща държавна тайна или когато изпълнението ѝ е придружено със специални мерки за сигурност в съответствие с действащото законодателство”. В резултат на това с МО са били сключени договори на обща стойност над 12 млн лева. За сравнение, през същия този осемгодишен период, по договори от обществени поръчки с други възложители са реализирани едва 95 хил лева (Приложение № 1);

- *през 2009 г. без видима причина и без обяснение е преустановен процесът на обявяване на обществени поръчки за отпечатване на заповеди на министъра на отбраната, акциденция, военна и военно-техническа литература, като цялата тази дейност е пренасочена към Военна географска служба – Троян (ВГС).* По този начин ВИ е лишено от възможността законно да кандидатства за поръчки на МО и БА, а в. „Българска армия” и сп. „Български воин”, както и заплатите на техния личен състав са оставени без нужното

финансово покритие. Нещо повече – МО отказва да изплати претендираните от ВИ суми за изпълнени през 2009 г. и 2010 г. заявки за над 67 хил лева по допълнителни възлагателни писма, както и за над 155 хил лева - за отпечатване и разпространение на двете печатни издания. **В резултат на това приходите на ВИ от поръчки на МО са сведени до нула, а разходите на ВГС-Троян, само за първото тримесечие на 2012 г. (и то предимно за заплати на личния състав), надхвърлят сумата от 750 хил лева.** Като се има предвид, че приоритетна цел на създаденото през 1999 г. търговско дружество е да обслужва нуждата от печатни материали на МО и БА и поради това същото е профилирано да изпълнява предимно техни поръчки, то подобен подход не може да бъде окачествен като нещо друго освен като странен и бъдещ недоумение. Още повече, че издателството е сертифицирано по ISO 9001:2008, притежава патент за марката и знака на ВИ, разполага със сертифицирана от ДАНС АИС с ниво на класификация „Поверително” и регистратура с ниво на класификация „Секретно”, а също така и с добре подготвен персонал с достъп до класифицирана информация. Това несъответствие или дори дискриминационно отношение към ВИ многократно е било предмет на обсъждане с МО по време на различни по формат срещи, включително в присъствието на синдикатите. За съжаление отговорът на дирекция „Правно-нормативна дейност” винаги е застъпвал тезата, че за да се избегнат евентуални инсинуации за скрита държавна помощ, ВИ трябва да участва в конкурси на МО на равни начала с всички останали кандидати, и че за да си получи обратно претендираните от него суми трябва да заведе дело срещу министерството. **Несъстоятелността на подобна позиция става особено очевидна, ако се вземе предвид факта, че от 2009 г. насам обществени поръчки на МО за отпечатване на акциденция и печатни материали не са провеждани, а ВИ се приканва да заведе дело не срещу когото и да е било, а срещу собствения си принципал.**

- към 01.02.2010 г. на работа във ВИ са били 85 души. От тях 23 са пенсионери, 9 получават пенсия по болест, 5 са трудоустроени, а на 7 предстои

пенсиониране до края на 2010 г. Всички те членуват в две синдикални организации и се ползват със синдикална защита съгласно клаузите на сключен със синдикатите КТД. По-голямата част са с манталитет на държавни служители и нямат нужните познания за нововъведенията в отрасъла;

- техниката в издателството е амортизирана, морално остаряла и постоянно дефектира, което е причина за извършването на чести и скъпоструващи ремонти. Само през последните три месеца на 2013 г. са изпълнени извънпланови ремонти за над 15 хил. лева, което е прекалено голяма сума с оглед на тежкото финансово състояние на дружеството. Това, в съчетание с липсата на каквито и да е било средства за инвестиции, води до малка ефективност на производствения процес и ниска конкурентноспособност;

- в резултат на периодичните съобщения за предстояща приватизация на издателството голям брой служители избират пътя на доброволното напускане, което е предпоставка за възникване на дефицит от висококвалифицирани и с дългогодишен професионален опит специалисти. Същевременно преобладаващата част от персонала е със средно или основно образование, което затруднява формирането на подходящи експертни екипи при участие в обществени поръчки;

- периодично се правят опити за саботиране на усилията за подобряване на ефективността в работата и повишаване на производителността на труда чрез умишлено предизвикване на аварии в телефонната централа, електро и ВиК инсталацията, сградния фонд, машинния парк и компютърната система, „нанасяне на токови удари” и в резултат на тях загуба на архивирана служебна информация (вкл. на в. „Българска армия”) от сървъра на издателството, преднамерено излизане в отпуск по болест с цел последващо трудоустрояване, синдикален шантаж и демонстративен отказ да се изпълняват задачи, изискващи повече усилия и по-големи компетенции, укриване на инструменти и резервни части, липса на желание за самообучение и развитие на нови професионални качества (в т.ч. за подготвяне

на документация за участие в обществени поръчки и разработване на проекти по оперативните програми на ЕС);

- издателството е целенасочено източвано чрез възлагане на неприсъщи за основния му предмет на дейност функции (учредяване и поддържане на ЦЧДГ „Кокиче” в гр. Пловдив, безвъзмездно съхраняване на машина за ротопечат „Рокуел” – собственост на МО), поставяне на задачи без да са осигурени необходимите средства за тяхното изпълнение (отпечатване и разпространение на в. „Българска армия” и сп. „Български воин” и извършване на съмнителни финансови операции (увеличаване на заплатата и договаряне на сериозни парични компенсации за тогавашния адвокат на дружеството в случай на преждевременното му освобождаване и то непосредствено преди прекратяване на договора с него), довели до безвъзвратно изчерпване на свободния му финансов ресурс. В резултат на това през 2009 г. във ВИ за пръв път е регистрирана счетоводна загуба, възлизаща на 196 хил лева. И то при положение, че се изпълнява специална обществена поръчка на МО, приходната част от която възлиза на 1 739 хил лева, а разходната на 1 935 хиляди лева;

- наличие на трудни за разрешаване проблеми с разпределението и правото на ползване на собствеността в сградата на ВИ, както и на неуредици с движимото и недвижимо имущество на в-к „Българска армия”, включително с техническата поддръжка на електронния сайт на вестника.

2. За лошото финансово състояние на издателството също така допринасят:

- проточилата се във времето финансова криза и липсата на ясна визия по отношение на държавните търговски дружества. Прекратяването на процедурата по приватизация и постепенното нормализиране на работния процес във ВМЗ-Сопот, след намесата на държавата в тях, са достатъчно красноречив пример, че освен продажбата на държавните фирми са възможни и други варианти за тяхното развитие;

- твърде високият за сегашните стандарти на книжния пазар в България размер на ДДС (20%) и то на фона на големия брой фалити на фирми в областта на книгоиздаването и полиграфическите услуги;

- свиването на книгопотреблението и бързото навлизане на пазара на „електронните книги”, съчетано с липсата на свободен финансов ресурс във ВИ за адекватна реакция на предизвикателствата в бранша и за развиване на нови дейности;

- периодичното увеличение на цените на бензина и тока и произтичащото от това поскъпване на материалите, консумативите и т.нар. външни услуги;

- необходимостта от заделяне на сериозен финансов ресурс за заплащане на вода, ток и парно отопление, данък сгради, такса смет и застраховка на сградния фонд. Ако за конкурентните фирми в бранша отлагането или нередовното погасяване на подобен вид разходи е възможно, то за едно държавно предприятие те са повече от задължителни;

- все по-често вписваните в тръжните документи на възложителите на обществени поръчки на изисквания за отложено плащане на поръчките (най-често от 3 до 6 месеца), за наличие на модерна печатна техника (напр. дигитални печатни машини), за притежаване на опитни и с богата езикова култура експерти по специалности от типа на IT технологии, графичен дизайн, връзки с обществеността, фирмена реклама. „Иновативен подход” също така е и изкуствено завишаваната от възложителя цена на обществената поръчка. По този начин той задължава кандидатите в конкурса да внасят по-големи по-размер гаранции за участие и едновременно с това си осигурява една не малка сума, с която месеци наред може да оперира свободно, включително да я държи на влог в банка;

- липсата на възможности за теглене на целеви кредити, ограничаваща опциите за адекватна реакция на пазара в условия на свободна конкуренция;

- специфичният правен статут на ВИ, което според Закона за малките и средните предприятия (ЗМСП) е „голямо предприятие”, тъй като управлява над

25% държавна собственост, а по оборот и брой на служителите се явява „малко предприятие“. Този казус прави невъзможно кандидатстването на издателството по оперативните програми на ЕС (ОП „Конкурентноспособност“, предоставяща европейски средства за обновяване на технологичния парк) и автоматично го поставя в неравностойно положение спрямо конкурентите му в бранша.

Същевременно, ако при предстоящите промени в Закона за обществените поръчки (ЗОП) пак не се приеме предложението „МО (по подобие на общините) да има право да възлага специални обществени поръчки със специфичен предмет на дейност на конкретен изпълнител“, то ще се запази възможността частни фирми, със съмнителна репутация и недоказани възможности, да източват държавни средства и неправомерно да се облагодетелстват за сметка на държавните фирми;

- приетата нормативна уредба, в съответствие с която търговските дружества с държавна собственост в капитала трябва да внасят 80% от печалбата и 50% от размера на наема (в случай, че отдаването на помещения под наем не се явява основен предмет на дейност) в Републиканския бюджет. Това ги поставя в неравностойно положение спрямо конкурентните фирми в бранша, тъй като ограничава възможностите им да реализират печалба, да заделят средства за инвестиции в нова производствена техника, финансово да стимулират персонала;

- наличието на разрешителен режим при сключване на рамкови споразумения за упражняване на съвместна дейност, както и на ограничения при определяне на сроковете за отдаване на помещения под наем, което обезсърчава потенциалните инвеститори и ги отказва от намеренията им за установяване на по-тесни и дългосрочни бизнес отношения;

- съществуващите все още неясноти около прилагането на закона за публично-частното партньорство и необходимост от допълнително прецизиране на същия;

- липсата на достатъчно конструктивен подход в МО към направените през последните 4 години предложенията на ВИ относно разкриване на допълнителни възможности за оптимизиране на производствения процес и увеличаване на приходите (*напр. чрез установяване на сътрудничество с ВГС-Троян, отдаване на помещения под наем за срок по-голям от 3 години, разширяване на основния предмет на дейност на дружеството, внасяне на промени в ЗМСП, уточняване на статута на т. нар. съсобственици, даване на указания второстепенните разпоредители на средства в МО да печатат във ВИ, закупуване на нова печатарска техника посредством увеличаване капитала на дружеството и други*), както и даването на противоречиви указания (напр. за изготвяне на покани за плащания до МО и ИА „БК и ВПД“, окачествявани впоследствие като „необосновани претенции“ и „правно недопустими“).

3. С публикуваните изменения и допълнения в ЗПСК в ДВ бр. 98/13.12.2011 г. ВИ беше извадено от списъка към приложение № 1 към чл. 3, ал. 1 на ЗПСК и съгласно чл. 3, ал. 1 ЗПСК беше обявено в процедура на приватизация. С Решение № 1735-А/01.06.2012 г. на Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол (АПСК) беше открита съкратена процедура за провеждане на ограничен конкурс за възлагане изготвянето на анализ на правното състояние, приватизационна оценка и информационен меморандум на ВИ. Решението беше публикувано в бр. 129 от 07.06.2012 г. на в-к „Сега“. Конкурсът беше спечелен от фирма „МММ“ ЕООД, която през м. септември 2012 г. приключи своята дейност. С решение № 1537/17.09.2012 г. на АПСК и на основание чл. 4, ал. 1, чл. 22г, ал. 3 и чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от ЗПСК на ВИ беше забранено извършването на разпоредителни сделки с дълготрайни активи на дружеството, сключване на договори за придобиване на дялово участие за наем, за съвместна дейност, за кредит, за обезпечаване на вземания, както и поемане на менителнични задължения, освен с разпореждане на АПСК.

Поставянето на ВИ под надзора на АПСК и въвеждането на разрешителен режим за основните направления в неговата дейност затрудниха оперативното му ръководство и провокираха чувство на несигурност сред личния състав, допълнително подхранвано от:

- *отлива на клиенти, възпрепятстващ договарянето на нови поръчки;***
- поставянето на предварителни условия от доставчиците на материали и консумативи за задължително предплащане на заявките, водещо до намаляване на оборотния капитал на дружеството и ограничаване на възможностите за по-гъвкаво опериране с него;**
- ограничените възможности за рекламиране на произвежданата от издателството продукция, поради сведенията до минимум негови участия (главно по финансови причини) в презентации, семинари, международни форуми, панаири на книгата и други;**
- проявите на недоверие от страна на възложителите, че ВИ е в състояние да изпълни ангажиментите си, в случай че спечели дадена обществена поръчка;**
- *доброволното напускане на утвърдени специалисти, в т.ч. на печатари, технолози, книговезци, електро- и машинни техници, криещо риск от неспазване на предварително поети ангажименти и срокове за тяхното изпълнение, респективно от начисляване на неустойки и финансови загуби;***
- *невъзможността за набиране на качествен и добре подготвен в професионално отношение персонал, поради неатрактивни условия на труд, ниско заплащане и работа със стара техника;***
- въвеждането на разрешителен режим от АПСК при сключване на договори за съвместна дейност, включително за отдаване на помещения под наем, затрудняващо усилията за набиране на допълнителни финансови средства;**
- периодичното освобождаване на личен състав, с цел съкращаване на разходите, оптимизиране на административно-производствената структура и привеждането ѝ в съответствие с новите финансови реалности в дружеството;**

- липсата на свободен финансов ресурс за инвестиране в нови производствени мощности и професионално обучение на персонала.

Предвид на горното и с цел постигане на по-висока ефективност в работата (по-добро качество на продукцията и по-кратки срокове на изпълнение) и по-голяма конкурентноспособност (особено при участие в обществени поръчки) като **крайно наложително** за пореден път се очерта осигуряването на средства и закупуването в спешен порядък на:

- Влагочно-шевна машина – 75 хил евро.
- Термолепачна машина – 47 хил евро.
- Сгъвачна машина, формат 50/70 – 40 хил евро.
- Листова четирицветна офсетова машина – 500 хил евро.
- Персонални компютри и специализиран софтуер за тях – 20 хил евро.

За поддържане на наличната производствена техника в нормален работен режим, както и за закупуването на работно облекло е необходимо заделянето на допълнителен финансов ресурс в порядъка на около 20 хил евро.

За **успешното решаване** на възникналите проблеми се очертават следните потенциални възможности:

- гореизброените машини (производство след 2000-та година), компютрите, както и евентуално друг вид печатарска техника (по допълнителна заявка на ВИ) да бъдат закупени чрез получаване на разрешение за теглене на целеви производствен кредит или/и със средства на МО, като с тяхната равностойност бъде увеличен капиталът на дружеството;

- МО да изплати претендираните от четири години насам от ВИ суми за изпълнените през 2009 г. и 2010 г. поръчки по т. нар. допълнителни възлагателни писма в размер на 67 хил. лева и за отпечатването и разпространението на в. „Българска армия” и сп. „Български воин” в периода 01.02 – 24.05.2010 г. в размер на 155 хил. лева;

- след приемане на последните промени в ЗОП и ако законът го позволява МО незабавно да обяви специална обществена поръчка за отпечатване на акцидентия, военна и военно-техническа литература, както и заповеди на министъра, съдържащи класифицирана информация, изпълнението на която да възложи на ВИ;

- да се преустанови практиката второстепенните разпоредители на средства в МО да печатат срещу заплащане във ВГС-Троян. Същите да се пренасочат към ВИ;

- да се разреши на ВИ да използва печатната база на ВГС-Троян, като заплаща единствено цената на материалите и консумативите. Това ще позволи на ВИ да поема ангажименти за изпълнение на големи полиграфически поръчки в значително по-кратки срокове отсега;

- МО да спонсорира издаването на нови печатни издания (напр. във връзка с 100-годишнината от Първата световна война) и да изкупува определени количества от готовата книжна продукция на ВИ, като използва същата за попълване на армейския библиотечен фонд, за подаръци и дарения;

- на заседание на Министерски съвет МО да предложи ВИ да бъде върнато в забранителния списък за приватизация;

- да се предприемат действия за прекратяване действието на нормативната уредба, съгласно която ВИ се задължава да внася 80% от печалбата и 50% от наемите директно в Републиканския бюджет;

- да се гласува предложението (при последните промени в ЗОП), предвиждащо възможността МО (по подобие на общините) да посочва конкретен изпълнител (напр. ВИ) на специални обществени поръчки по специфични теми (напр. отпечатване на наставления, бойни устави, справочници, каталози и други), касаещи дейността на МО и БА. Още повече, че издателството притежава високоподготвени експерти (редактори, коректори, дизайнери и специалисти в областта на предпечатната подготовка), които добре познават военната тема и военната терминология;

- да се инициират промени в ЗМСП, чрез които да се разреши казусът „малко или голямо предприятие” се явява ВИ и по този начин се предостави възможност да се кандидатства за допълнително финансиране по оперативните програми на ЕС;
- да се разработи визия за прилагане на Закона за публично-частно партньорство с цел отдаване на помещения под наем за срок по-голям от 3 години;
- в случай, че не се обединяват бюджетите, да се разреши на ВИ да се кооперира и упражнява съвместна дейност с други фирми, което ще увеличи шансовете му за спечелване на обществени поръчки;
- да се разреши проблемът с правото на собственост върху движимото и недвижимо имущество в сградата на ВИ, което ще облекчи процедурата по отдаване под наем на нови помещения;
- да се разреши тегленето на целеви инвестиционни и производствени кредити, като се дадат държавни гаранции за тяхното погасяване;
- да се инициират промени в ЗДДС с цел намаляване на ДДС върху изделия на полиграфическата и печатарската индустрия.

От **разплащателните сметки** в Централна кооперативна банка и УниКредит Булбанк може да се установи, че към 31.12.2013 г. ВИ е разполагало съответно с 70 558,70 лева и 27 787,62 лева, т.е. общо с 98 346,32 лева. ***Очевидно е, че тези средства са крайно недостатъчни за поддържане на нормален ритъм на работа, а хроничният недостиг на свободни оборотни средства, в съчетание с отрицателните стойности на показателите за рентабилност, крие риск от постепенна декапитализация и последващ фалит на дружеството.*** Поради тези причини бяха забавени и дори временно преустановени преводите на 50% от наемите към Републиканския бюджет и погасяването на задълженията към Топлофикация – София. С оглед на опасността ВИ да се окаже неплатежоспособно и да изпадне в положение на несъстоятелност бяха направени предложения за ускоряване на процеса на приватизация, прекратяване на дружеството, предприемане на действия по неговата ликвидация и последващо привеждане на

бюджетна издръжка с опция за създаване на холдингова структура или изграждане на модерен информационно-издателски център. За съжаление предложенията бяха неглежирани, тъй като все още се залага на бързата приватизация на дружеството и осребряване на активите, които то притежава. Към момента този замисъл не е реализиран, но негативните последици от него за ВИ вече са налице.

Следва да се отбележи, че независимо от посочените по-горе трудности, въпреки отрицателния финансов резултат, без външна помощ и с цената на редица лишения, в условия на финансова криза и постоянно нарастваща конкуренция, под непосредствения надзор и контрол на АПСК, със стара и амортизирана техника, застаряващ и здравословно обременен персонал, скъп за поддръжка сграден фонд и крайно недостатъчен финансов ресурс за водене на нормална издателска, производствена и търговска дейност, ВИ успя да възстанови позициите си сред близо 3000 регистрирани издателства в страната, да увеличи своята популярност на книжния пазар и да затвърди авторитета си на институция от национално значение с 126-годишна история.

ОТЧЕТ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БИЗНЕС ПРОГРАМАТА

Изпълнението на бизнес програмата на ВИ спрямо заложените годишни показатели за 2013 г. е както следва:

Показатели	Мярка	Прогноза 2013 г.	Отчет	% на изпълнение
Приходи от дейността	хил. лв	675	813	120,44
Счетоводна печалба	хил. лв	- 283	- 222	78,44
Търговска рентабилност	коеф.	- 0,42	- 0,27	64,28
Численост на персонала	бр.	34+16	33+17	100,00

Производ-ст на едно лице	лв.	13 500	16 260	120,44
Ефективност на приходите	%	141,93	127,31	89,90
Ефективност на разходите	%	70,46	78,55	111,48
Обща ликвидност	коэф.	0,96	1,20	125,00
Инвестиции	хил. лв	0,00	0,00	0,00

В изпълнение на **утвърдената бизнес-програма** за развитие на ВИ, основните усилия през отчетния период бяха насочени към оптимизация на производствения процес, увеличаване на приходите и намаляване на разходите. ***Важно е да се знае, че в приходната част на програмата съществена роля е отредена на постъпленията по линия на оперативните програми на ЕС, които обаче ще станат реални едва тогава, когато бъдат предприети необходимите законодателни инициативи за разрешаване на казуса с това „голямо” или „малко” предприятие се явява ВИ.***

Бизнес-програмата се явява пряк резултат от съответствието между прогнозираното пазарно търсене, планираното за производство количество изделия и наличните ресурси на дружеството през годината. Разработването ѝ се извърши въз основата на сключените договори с потребителите на продукцията и доставчиците на материали и консумативи, на базата на маркетинговите прогнози за пазарното търсене и с отчет на следните вътрешни и външни фактори, оказващи пряко влияние върху нейното изпълнение:

- вътрешни фактори – състояние на производствените мощности, мотивация и текучество на персонала, организация и ритмичност на производството (възникване на непредвидени ситуации и т.н.);

- външни фактори – промяна в пазарните условия (конкуренция, цени, потребителски предпочитания), промени в нормативна база.

Сравнителният анализ показва, че ВИ се придържа стриктно и дори изпълнява повечето от заложените в бизнес-програмата за 2013 г. основни показатели. *Така например инкасираната през годината счетоводна загуба в размер на 222 470 лева е с 60 528 лева или с 21,56% по-малка от предварително заложената (283 000 лева), а реализираните годишни приходи (812 866 лева) са с 137 866 лева повече от планираните (675 000 лева), т.е. изпълнението е 120,44%.* С 0,15 пункта се е подобрила търговската рентабилност, а най-голям напредък е постигнат при производителността на едно лице – 2760 лева или 120,44%. *Резултатите са още по-впечатляващи, ако се вземе под внимание фактът, че от 1982 г. във ВИ не е изпълнявана инвестиционна програма за обновяване на производствената база и обучение на личния състав, поради законови пречки участието на дружеството в оперативните програми на ЕС е силно възпрепятствано, от 2009 г. по независещи от него причини обществени поръчки на МО не са му възлагани, спрямо него е в ход процедура по приватизация.* И то при положение, че същото е сертифицирано по ISO 9001:2008, притежава патент за марката и знака на ВИ, разполага със сертифицирана от ДАНС АИС с ниво на класификация „Поверително” и регистратура с ниво на класификация „Секретно”.

През 2013 г. ВИ финансира със собствени средства и чрез спонсори издаването на три **нови книги**: „Сирия – война в земите на Адам и Ева” на арабиста академик Киряк Цонев и неговата дъщеря д-р Мирослава Цонева, „Клио срещу Темида. Антон Калчев – хуманист или военнопредстъпник” на проф. Георги Даскалов (за съжаление починал в началото на т.г.) и „Високорискови полицейски операции” на доц. Иван Станчев. Големият читателски интерес към тези издания по време на 41-я международен панаир на книгата в НДК показва, че във ВИ се работи в правилната посока, като се акцентира върху възможно най-актуалните събития от съвременната действителност, съчетани с традиционните за издателството военно-исторически теми.

Съгласно издателския план на дружеството **в процес на подготовка** за отпечатване е книгата на д-р Снежана Радоева - „Димитър Ризов – от Битоля до Берлин (1862 – 1918 г.)”, която по убедителен начин ще се впише в предстоящото отбелязване на 100-годишнината от Първата световна война. Под печат също така са книги с работни заглавия: „6-ти май – Ден на храбростта и празник на БА” на о.р. полк. Ангел Добрев, „Древните българи идват от Месопотамия” на акад. Киряк Цонев и д-р Мирослава Цонева, „Ръководство на въдичаря” на Николай Русков, „Войнишки разкази” на Калин Терзийски. Предстои да бъдат публикувани: документално изследване на акад. Георги Марков върху нови ръкописи със спомени на ген. Георги Вазов, романът „Малкият лотус” на Ангелина Дичева, „Кербала-2004” на Иван Алексиев.

В издателския план са включени още книгите на: проф. Тодор Петров – „Полковник Борис Дрангов”, научна биография”, проф. Светослав Елдъров – „Хърватите и Балканската война”, Николай Слатински – „Актуални аспекти на националната сигурност”, Пламен Димитров – „Геометрия на тръбопроводите. Нефт, газ и политика в Каспийско-черноморския регион”, Владко Иванов – „История на граничната охрана от 681 г. до Шенген”, Анатолий Прокопиев – „Отбраната на морското крайбрежие през Балканската и Първата световна война”, проф. полк. Димитър Недялков – „Легендарният Списаревски”, Цветан Георгиев – „Живот и подобие в една секта” и други.

Установените през годините **традиции** по отношение на предпечатната подготовка, дизайна и качествената полиграфическа изработка станаха причина голям брой клиенти да отпечатаат книгите си във ВИ. Красноречива илюстрация за това са двете таблици по-долу:

а/ Издания с предпечатна подготовка, дизайн и коригиране

№ по ред	Заглавие	Тираж	Заявител
1	„Клио срещу Темида”	300	Иван Димов

2	„България през 20 век”		Васил Митов
3	„Действията на БА в Родопите и Беломорска Тракия през Балканската война”	500	Иван Коев
4	„Небе на войната”	500	„Албатрос” ЕООД
5	„Верни на своето поколение”,	200	Неделев
6	„Молете се за Ерусалим”	1000	Изд. „Бъдеще и надежда”
7	„Пръв сред орлите”, Димитър Недялков	700	„Албатрос”
8	„Повест за победителя”	1000	Съюз на ветераните
9	„Паметта на времето”	500	Съюз на ветераните
10	„Страхът” 2	1000	Изд. „Бъдеще и надежда”
11	„История славянобългарская, 2 тома	2x1000	„Снабдяване и търговия”-МО
12	Бюлетин - избори	750	Информац. обслужване
13	„Следите на сокола”, Ст. Стефанов	1000	Стефан Стефанов
14	„Кербала 2004”, Ив. Алексиев	500	Ив. Алексиев
15	Устав	500	Съюз на ветераните
16	Годишник на висшия богословски институт	100	Евангел. библ. институт
17	„България през 20 век”	400	Васил Митов
18	Хуманизъм, наука, религия	500	Център на израилтянския духовен съвет
19	Бюлетин	750	ЦИК
20	„Подготовка за отбраната на страната”. Сборник	3500	ЦВО
21	„Подготовка за отбраната на страната”. Сборник	3500	ЦВО
22	„Шести май – Денят на храбростта и празник на БА”	300	Ангел Добрев
23	Моят живот	20	Любомир Маринов
24	Молитвеник	500	Католическа църква
25	План за композиране на влаковете	1660	БДЖ
26	Книга- брошура	20	Ив. Иванов
27	„Не мои мисли”	200	Мария Младенова
28	„Изригване”	200	Мария Младенова
29	В-к „Етрополски преглед”	7475	Община Етрополе
30	Сп. „Военен журнал”	250	Военна академия
31	Сп. „Един завет”	640	СВНВВУ
32	В-к „Железничар”	50600	БДЖ

б/. Издания, отпечатани без предпечатна подготовка

№ по ред	Заглавие	Тираж	Заявител
1	История на българската военна авиация /на англ. и бълг. ез./, Д. Недялков	800	„Албатрос“
2	Нов компактен немски речник	1000	КЛЕТ
3	„Малката война за Кипър“	500	„Албатрос“
4	Нов компактен английски речник	1000	КЛЕТ
5	Нов компактен италиански речник	1000	КЛЕТ
6	Джобен английски речник	2000	КЛЕТ
7	Българско-немски речник	1500	КЛЕТ
8	„Северен патрул“	500	„Албатрос“
9	„Булгарите“	1500	ИК „Нова цивилизация“
10	Практическа граматика	1000	КЛЕТ
11	Хранителна и питейна индустрия в България	300	Съюз на хранителната Промисленост
12	Хълмовете нямат полумрак	300	Български писател
13	Тайните на полет КАЛ-007	500	„Албатрос“
14	Книга „Бразди“	500	Кота груп
15	Амплитуда на успеха	500	Жени Тачева
16	Приключенията с Бога	600	„Нов човек“
17	Сборник	200	НБУ
18	Неизречени мисли	300	Проф. Великов
19	Ясен месец	300	Проф. Великов
20	Свещен коран	500	Партнер БГ
21	Испанска книжка	1000	Ниба консулт
22	Сборник нотариални актове	500	Инфофарма
23	„Ела в чуждата страна“	150	Качев
24	Сп. „Наука“	3300	Съюз на учените
25	Сп. „Беседа“	400	Американски колеж
26	Сп. „Здраве и наука“	400	Инфофарма
27	Сп. „Лекарска практика“	2400	ПИКС ЕООД
28	В-к „Форум медикус“	33200	ПИКС ЕООД
29	В-к „Наука и общество“	1000	Федерация на НТС
30	В-к „Железничар“	1320	БДЖ
31	В-к „Слово“	3000	СБП
32	В-к „Техничарче“	500	Наука инвест
33	Проповедта на вярата	700	„Нов човек“

През 2013 г. **продължи сътрудничеството** с утвърдени партньори на ВИ – „Съюз на възпитаниците на военните на негово величество училища ВНВУ, ШЗО и родолюбиво запасно войнство“, Военна академия „Г. С. Раковски“, Канцелария на Омбудсмана на Република България, Католическа екзархия, „Холдинг БДЖ“, „Съюз на ветераните от войните в България“, издателство „Просвета“, „ПИКС“ ООД, община Етрополе, издателство „Нов човек“, издателство „Бъдеще и надежда“. **Възстановени бяха контактите** с издателство „Клет“, издателство „Бард“, Главно мюфтийство, Светия синод на Българската православна църква. **Нови партньори** са: Съюзът на писателите, Централното военно окръжие, Агенцията за бежанците към Министерския съвет, Върховният комисариат на бежанците към ООН.

През изминалата година ВИ взе участие в **общо 38 конкурса** (19 по ЗОП и 19 публични покани), което е без прецедент в досегашната му история. При това **за първи път бяха спечелени 17 конкурса** (9 публични покани и 8 обществени поръчки по ЗОП) или 45%. Като се има предвид, че за 6 от конкурсите все още няма обявени резултати, може да се очаква, че този процент ще продължи да се увеличава. В 1 от конкурсите ВИ беше отстранено от участие, в 1 беше класирано на второ място и в 3 на позиция след второто място. За сравнение през 2012 г. ВИ участва в 12 конкурса за възлагане на обществена поръчка, от които печели 4, а през 2011 в 18 – 5 спечелени.

Следва да се има предвид, че договорите, сключени в резултат на спечелен конкурс чрез „публична покана“, обикновено са за малки суми, краткосрочни са и усвояването на средствата по тях е почти на 100%. При конкурсите по ЗОП договорите най-често са за по-големи суми и с едногодишен срок на изпълнение, но степента на усвояване на средствата зависи изцяло от заявките на възложителя. Съгласно сегашния ЗОП същият не е задължен да подаде за изпълнение цялото количество материали, посочено предварително в техническата спецификация. Това различие е особено видно от представената по-долу таблица:

Клиент	Сума по договор (в лв. без ДДС)	Усвоена сума (в лв. без ДДС) към 31.12.2013 г.	Срок на договора
	ОБЩЕСТВЕНИ	ПОРЪЧКИ	
Комисия по досиетата	47 805, 95	45 780,75	31.12.2013 г.
СБАЛО	9708,55	5567,40	24.04.2014 г.
Дирекция „ПП Витоша“	44 602,00	13 008,00	31.05.2014 г.
МРРБ	27 287,00	3 433,00	31.08.2014 г.
МУ София	38 517,70	17 313,50	30.04.2014 г.
МВР	47 114,00	9 422,80	11.11.2014 г.
Агенция по заетостта	7399,40	7399,40	27.05.2013 г.
Агенция по заетостта	3168,00	3168,00	27.07.2013 г.
ВСИЧКО	225 602,00	105 092,85	
	ПУБЛИЧНИ	ПОКАНИ	
Инф. обслужване	5300,00	5300,00	31.03.2013 г.
Инф. обслужване	8649,00	8649,00	19.06.2013 г.
„Холдинг БДЖ“ ЕАД	13 860,00	9157,16	30.05.2013 г.
Мюсюлм.вероизповедание	6875,00	6875,00	02.10.2013 г.
Мюсюлм.вероизповедание	1646,00	1646,00	08.10.2013 г.
Бълг. правосл. църква	17 000,00	17 000,00	23.08.2013 г.
Община Етрополе	10 992,99	10 992,99	31.12.2013 г.
ЦВО	9902,33	9902,33	04.12.2013 г.
„Холдинг БДЖ“ ЕАД	996,00	996,00	25.11.2013 г.
ВСИЧКО	75 221,32	70 518,48	
ОБЩО	300 823,32	175 611,33	

През отчетния период **книгоразпространителската дейност** във ВИ се осъществяваше главно чрез електронния сайт и книжарницата на издателството, разпространителските фирми в страната, интернет-книжарниците, самостоятелните участия в изложения и панаири.

През електронния сайт бяха продадени книги на обща стойност 533 лв., като най-търсените заглавия бяха „НАТО Станаг“, „Бъдещето на силата“, „Пестеливата суперсила“, „Балканизацията“, „Анализ на публичните политики“ и други.

Продължи сътрудничеството на ВИ с едни от най-големите разпространителски фирми в България в лицето на „Хеликон“ АД, „Сиела Норма“ АД, „Буктрейдинг“ ЕООД, „Ирмена“ ЕООД, „Петър Берон-книжарници“ и т.н. Сключени бяха нови договори с „Букс енд прес“ ООД, „7 старс“ ООД и „Сторе“ ЕООД - най-големия интернет-магазин в България. Поради занижен обем на продажби „Оксиарт“ ЕООД преустанови своята дейност, но изчисти всичките си задължения към издателството. Чрез разпространителските фирми бяха продадени книги на обща стойност 17 512,96 лв., като практиката, те да заплащат заявените от тях количества в момента на доставката им, се запазва и това е в интерес на издателството.

Нови договори за продажба на книги в книжарницата на издателството през годината бяха сключени със „Съюза на ветераните от войните в България“ и с авторите Иван Алексиев, Васил Митов, Вельо Велев, като реализираните от тях приходи възлизат на 11 003,80 лв (8 257,43 лв от книги на ВИ и 2746,37 лв. от книги на външни клиенти).

По време на пролетния панаир на книгата бяха продадени книги за 1941,50 лв, а на 41-я международен панаир на книгата през есента - за още 2952,50 лв, от които 778 лв. (или около 30%) бяха от продажбата на новите заглавия. С цел реклама и продажби ВИ представи свои продукция на Панаира на книгата в Лайпциг (Германия) и на Международната историческа конференция, проведена в

ВА „Г. С. Раковски”, като по време на конференцията беше реализиран приход от 240 лева.

За популяризиране на произвежданата във ВИ книжна продукция бяха осъществени целенасочени контакти с МО и голям брой общини и общински библиотеки в страната. В резултат на това бяха получени заявки за покупка на книги от общините Созопол, Сливен, Етрополе, Благоевград и други и по-специално от Комендантството към МО, като реализираните парични постъпления възлизат на 8144,24 лева или над 3 пъти повече от тези през 2012 г. (2250,00 лв.).

Общият приход от продажбите на книги (в книжарници, чрез фирми-разпространителки, по време на участия в панаири и т.н.) през 2013 г. се равнява на 42 118,00 лв при 47 305,56 лв през 2012 г. и 45 526,69 лв през 2011 г. Лекият спад в продажбите до голяма степен се дължи на закъснялото по време издаване на новите заглавия, изчерпаните тиражи на част от останалите печатни издания (напр. „Женски самоубийствен тероризъм”, „Саги за кралете на Севера”, „Тероризъм. История и генезис”) и продължаващата икономическа криза, която ограничава покупателните възможности на голяма част от обществото.

През 2013 г. най-голям читателски интерес беше проявен към новите заглавия на издателството - „Сирия. Война в земите на Адам и Ева”, „Клио срещу Темида”, „Високорискови полицейски операции”, а също така и към някои от по-старите издания, като „Бъдещето на силата”, „Искуството да побеждаваш”, „Възход и падение на Великите сили”.

Практиката показва, че от книгите на ВИ се интересуват предимно хора на възраст от 20 до 40 и над 55 години, преобладаващата част от които са ученици, студенти, полицаи, военнослужещи, историци, преподаватели в средните и висшите учебни заведения, офицери от резерва.

Другите дейности, извършвани в книжарницата на ВИ, се свързват преди всичко с ксерокопиране, цветно копиране, подвързване със спирали на меки корици и подвързване на единични бройки книги с твърди корици, ламиниране,

отпечатване на визитки, некролози, покани, продажба на канцеларски материали. Приходите от този вид услуги през 2013 г. са на стойност 3189,14 лв спрямо 2461,91 лв през 2012 г., което при запазващия се размер на цените е показател за увеличаване на броя на клиентите, ползващи се от тях.

През 2013 г. сериозен ръст бележи и броят на запитванията от външни клиенти – 483 спрямо 345 през 2012 г. и 363 през 2011 г. От тях през 2013 г. са реализирани 299 бр. при 268 бр. през 2012 г. и 81 бр. през 2011 г. – индикатор за повишеното търсене, разширения диапазон и подобро качество на предлаганите от издателството услуги.

Анализът показва, че бъдещето на ВИ зависи изцяло от плановете на МО в тази насока. Неоправдано голяма грешка обаче би било, с лека ръка и по конюктурни съображения, да се посегне на авторитета и заличи името на ВИ - една доказала се в продължение на 126 години обществено значима и национално отговорна институция, пък било то и чрез отправяне на обичайните в такива случаи обвинения за „лош мениджмънт, некадърно управление, липса на умения и качества“. В случай че подобни намерения все пак съществуват, те следва незабавно да се парират, а опитите за евентуално материално облагодетелстване – категорично да се пресичат. Отказът от „приватизация на всяка цена“ би се приел за безспорен акт на държавнически подход в подкрепа на усилията ВИ да възвърне славата си на незаобиколим стожер в отстояването на националните интереси и на водещ фактор във възпитанието и изграждането на младите хора в дух на патриотизъм и родолюбие.

В този смисъл подобаващо внимание заслужават следните варианти за евентуално бъдещо развитие на издателството:

1. Запазване на търговското дружество – през 2014 г. ВИ навършва 126-години от своето създаване, сградата му е обявена за архитектурен паметник на културата от национално значение, на негово име е регистрирана търговската марка „Военно издателство“, дружеството разполага със сертифицирана регистратура и

техника за отпечатване и съхранение на КИ, има 60 души персонал. Издателството, заедно със сградата (след обновяване) може да се впише по един забележителен начин в кандидатурата на София за европейска столица на културата през 2019 г.

2. Създаване на холдингова структура между ВИ, БА и ВТК – ще трябва да се регистрира ново търговско дружество (напр. АД) с шапка ВИ. За обезпечаване дейността на холдинга ще бъдат необходими около 5-6 млн лева на година, ще се наложи на работа допълнително да бъдат наети утвърдени специалисти – професионалисти в своята област, независимо от това холдингът трудно ще се самоиздържа в условия на проточила се във времето икономическа криза и разклатено финансово състояние на влизащите в него структури.

3. Превеждане на в. Българска армия в състава на ВИ – ще се възстанови традицията вестникът да бъде неделима част от издателството, за неговото отпечатване и разпространение, както и за осигуряване на заплатите и хонорарите на личния състав ще бъдат нужни около 700 - 800 хил. лева годишно, дългосрочна цел е вестникът, срещу 3 – 3,5 млн лева на годишна база и задължителен предварителен абонамент, да се превърне в ежедневник и проводник на официалната информационна политика на държавата в сферата на отбраната и сигурността. Чрез превеждането му в търговското дружество ще се разкрие възможност за неговата частична самоиздръжка чрез публикуване на обяви и търговски реклами. Включването му в състава на ВИ също така ще доведе и до свиване на щата на МО.

4. Създаване на информационна агенция или рекламno-информационен център – предполага по-високо ниво на управленски решения и изисква осигуряване на годишна финансова издръжка в размер на 5-6 млн лева и повече (в зависимост от поставените цели). За да бъде ефективна тази структура, тя трябва информационно да обслужва всички направления в сферата на отбраната и сигурността – МО, МВР, ДАНС, НРС, СлВИ, мобилизационния резерв и структурите за действия при природни бедствия и промишлени аварии, военно-

патриотичните съюзи, запасните организации, служителите от охранителния бизнес и други.

5. Приватизация на ВИ – свързва се с ликвидация на търговското дружество, респективно на ВИ, по принцип е възможна, но само при доказана необходимост, сериозна финансова изгода и получаване на сигурни гаранции за запазване профила на издателството в близките 10 години. *Значително по-печеливш вариант обаче може да се окаже този, при който МО инвестира в дружеството, оздравява го и чак след това го приватизира.*

Независимо кой от горните варианти ще бъде предпочетен или ще бъде реализиран друг такъв, обективните обстоятелства налагат да се действа максимално бързо. В противен случай дружеството ще продължи да трупа загуби, ще се декапитализира и в край сметка ще изпадне в несъстоятелност. В резултат на това е възможно да възникнат социално напрежение и вътрешни брожения, които от своя страна да се отразят негативно на имиджа на МО и на действителната пазарна цена на издателството.

Управител на „Военно издателство“ ЕООД

Пламен Стоянов

март 2014 г.